

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. IX. Fanen. legitimæ, seu fideicommissi. An ordinato inter fratres, vel alios reciproco fideicommisso masculino, cum exclusione fœminarum, quibus dos reservata sit; Dictis fœminis reservata ...

F A N E N.

LEGITIMÆ seu FIDEICOMMISSI

P R O

P A L A T I I S.

Responsum pro veritate.

An ordinato inter fratres, vel alios reciproco fideicommissio masculino, cum exclusione feminarum, quibus dos reservata sit, dictis feminis reservata censeatur legitima, etiam ante matrimonium transmissibilis:

S U M M A R I U M.

- 1 *Alti series.*
- 2 *De agentibus de questione, ejusque decisione.*
- 3 *De distinctione, & quare legitima non debeat.*
- 4 *De bonis donatis, vel distractis quando veniant in supputatione legitime, necne.*
- 5 *Attenditur an filii essent procreati de tempore conventionis.*
- 6 *De validitate fideicommissi conventionalis.*
- 7 *Dispositio de dote ubi est voluntaria, est condicionalis.*
- 8 *Non debent feminae esse melioris conditionis, quam masculi.*
- 9 *An dos debeat ad mensuram legitime.*

D I S C. IX.

DE anno 1646. Angelus, Hieronymus, Nicolaus, & Hercules fratres de Palatiis, omni prole, ac uxore carentes, atque pro communi parentum bona possidentes, in istis, excepto quodam prædio, omnibusque aliis bonis per eos acquirendis, quæ pariter exceptuata esse voluerunt, fideicommissum reciprocum per contractum ordinarunt in eujuslibet respectivè portione tam ad favorem descendendum masculorum superstitis ejusque descendendum masculorum in infinitum, exclusis feminis, cum obligatione eas dotandi, quodque tunc congruè dotata intelligantur, quando facta legitima supputatione, earum verba fraudata minime reperiantur, (sunt verba præcisa.

Cum autem obiisset Nicolaus superstite unica filia femina in infantili ætate, quæ paulò post obiit, unde propterea factus fuit dicti fideicommissi casus ad favorem aliorum fratrum superstitum, vel unius ex eis, hinc dubitari contigit, an dictæ filia superstiti debita esset legitima, quam ad matrem, ejus ab intestato hæredem transmissit; Atque desuper pro veritate consultus.

Duas desuper constituendam inspectiones, Unam scilicet genericam, & in solo puncto juris; Et alteram specialem attentam dispositione in eadem conventionem contenta de feminis dotandis cum tali dote, ob quam legitima fraudata non sint.

Quatenus pertinet ad primam, dicebam quod famigerata fuit in Romana Curia ista quæstio occasione fideicommissi conventionalis initi inter illos de Columna, de colonello nuncupato de Sara,

seu de Præneste; Atque pro fideicommissario legitima non debeat, ex illis, quorum opera publica luci tradita habemus, scripsit plenè *Gabr. cons. 136. lib. 2.* Pro filio verò, ut legitima competat, latè scripsit *Decian. consil. 1. lib. 4.* cum quo pertransit *Merlin. noch. cons. 691.*

Rota verò apud *Seraph. decis. 416. reperit. decis. 488. par. 1. divers.* respondit ad favorem filii, pro legitime competentia, ex eo fundamento, quod cum fideicommissum effectum habuerit in filiis cujuslibet paciscentis, unde propterea factus non esset casus reciproce, quoad ipsum filium succedentem dispositio esset potius lucrativa, quam onerosa, dum quamdiu superstitur proprii filii, ac descendentes, isti ex voluntate parentis obtinent bona titulo lucrativo, absque eo quod ipse parens aliquam recompensam ab eis habeat, vel speret, ideoque habendum sit perinde, ac si ageretur de simplici ordinario fideicommissio per ultimam voluntatem ordinato; ex quo sine dubio legitima filiorum detractenda est, licetamque decisionem reassumit *Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. quest. 19.* totum ab ea mutando.

Admissa igitur, ac præsupposita ista theoria, seu distinctione, neglectis iis quæ hinc inde deducuntur per *Gabriel. & Decian.* qui in ore Consulentium conductitorum, pecuniæ, vel clientis opportunitati inservientium, plura minus tuta deducunt. Pro legitime incompetentia isto casu probabilius respondendum censui, quoniam non versabamur in prima, sed potius in secunda parte distinctionis, dum non agebatur de successione fideicommissaria proprii filii lucrativo titulo, seu jure venientis, sed de successione fratris id obtinentis ex onerosa, & correspectiva conventionione continentem quandam mutuum emptionem, & venditionem incerta futuræ ætatis, per quam quilibet in lucro, vel in damno esse potest, ex deductis per eosdem *Decian. & Gabriel. & in eadem decisione Seraph.*

Posita enim causa onerosa, seu correspectiva cum exclusione fraudis, tunc planum remanet ut filius non debeat legitima ex bonis, quæ in vita titulo oneroso per parentem alienata sunt; Solum etenim in jure statutum est, ut in calculo, vel supputatione veniant bona donata, seu alias titulo lucrativo distracta, juxta terminos *lex. in Auth. unde si parens. C. de inoff. testam.* cum concordant apud eosdem supra allegatos, & *Merlin. d. tit. 1. quest. 18. & quest. 21. Rota post eundem decis. 86.* & in aliis pluries.

Fortius verò quia de tempore hujus conventionis nulli procreati erant filii, quibus in instanti natiuitatis quoad voluntarias, & gratuitas alienationes jus quæri dicitur, ut forte nati erant in dicto altero fideicommissio de Columna; Ac etiam quia non agebatur de dispositione universali, sed de particulari quorundam bonorum tantum, unde propterea ex facti qualitate omnino intrare videbantur fundamenta *Gabriel.* quæ isto casu non negantur per *Decian.* qui potius majorè vim constituere videtur in invaliditate, seu revocabilitate hujusmodi conventionum, cujus contrarium est verius, ut pluries firmavit *Rota in eadem Portuen. de Columna coram eodem Seraph.* & deinde frequentius in aliis, præsertim apud *Celf. dec. 36. & Dumoz. et. dec. 95. & Sapius ex deduct. sub tit. de fideicommissis, discor. 141.* ubi de materia fideicommissi conventionalis.

Quò verò ad alteram inspectionem, an scilicet per conventionem, ut feminae dotari debeant cum dote congrua quæ tunc dicatur, quando facta suppu-

LUCANA LEGITIMÆ

PRO
CLARA FRANCIOTTA
CVM
ANGELA MATRE.

Discursus pro veritate.

An Statutum excludens matrem à successione filii Job existentiam fratrum, vel fororum, seu aliorum conjunctorum, tollat etiam legitimam; Qua occasione agitur de puncto, an legitima sit de jure naturæ, adco ut per Statutum tolli possit, necne; Et quatenus legitima debeatur, an sit tertia tertiæ, vel tertia totius; Et an relinqui possit in usufructu, seu fructibus.

SUMMARIUM.

- 1 **F** Alti series.
- 2 **Q**uid disponat Statutum Lucanum.
- 3 **Q**uod ex stylo dictum Statutum non tollat legitimam.
- 4 **S**tylus judicandi quomodo inducatur.
- 5 **O**bservantia dicitur bona interpret.
- 6 **D**ecisiones quomodo debeant attendi.
- 7 **D**e abusu circa doctrinas.
- 8 **E**xpenditur casus de quo agit Altograd. conf. 56. & 57.
- 9 **N**on sufficit existentia persone excludentis si non succedat.
- 10 **E**xpenditur casus consult. 83. Manzii.
- 11 **C**ontrarium ejus de quo num. 3.
- 12 **D**e eodem.
- 13 **Q**uod legitima debita matri sit de jure naturæ sicut illa filiorum.
- 14 **I**deoque per Statutum tolli non possit.
- 15 **D**e eadem conclusione, de qua num. 13. ad quem effectum procedat.
- 16 **Q**uod alimenta debeantur potius patri quam filio.
- 17 **C**ontrarium ejus de quo numer. 14. & quod Statutum possit tollere legitimam.
- 18 **D**e eodem, & quod jus naturæ non obstet.
- 19 **D**e historia legali.
- 20 **Q**uomodo in legitima consideretur jus naturæ.
- 21 **D**e jure naturæ in testamentis.
- 22 **D**e obligatione alimentorum erga filios.
- 23 **Q**uod potentius sit jus patris, quam matris.
- 24 **Q**uod leges Principatum non dicantur statutaria, sed communes.
- 25 **L**eges Hispania vel aliorum locorum attendi debent pro interpretatione.
- 26 **R**epublica Lucensis habet jura Principis.
- 27 **A**n legitima matris sit tertia tertiæ vel tertia totius, & num. 30.
- 28 **D**e imputatione usufructus in legitimam.
- 29 **D**e exclusione matris ob fratres ex Statuto Urbis, & legitima debita.
- 30 **D**e eadem conclusione de qua num. 27. & de regula quod non detur conjunctio inter eos qui diverso jure veniant.
- 31 **Q**uod Statutum exclusivum feminarum cesset in casu testamenti, ex voluntate testatoris.

DISC. X.

supputatione legitimæ, earum rata fraudatæ non sunt, pretendi valeat, ut ipsi reservata censeatur legitima, quævis aliàs de jure debita non esset; Et illas, magisque de plano negative respondentem censui, quoniam excluso debito resultante à dispositione legis, ubi hoc jus deducatur à sola voluntate contrahentium, cum isti loquuti fuerint solum de dote filiabus præstanda, non potest hæc dispositio convenire dictæ puellæ quæ innupta in infantili ætate obiit, quoniam dos non datur sine matrimonio carnali, vel spiritali, à quo nomen, ac essentiam recipit, ideoque ubi non agatur de dote succedente loco legitimæ per parentem quamvis inivm debita, & ex cujus privilegio omnia omnia, omnisque conditio legis ministerio rejicitur, passim receptum est quæcumque hominis, seu legis municipalis dispositionem de fœminis tendis implicitam matrimonii conditionem habere, eaque defecta caducari, neque alicui transmissioni locum esse, juxta receptam theoreticam Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero. numer. 3. ff. de condit. & demonstr. Mantio. de tac. l. n. tit. 21. Fontanell. de pat. dist. 6. gl. 3. p. 1. plene Gio vagn. conf. 41. & 42. lib. 1. Boss. de dote cap. 7. a num. 94. Gregor. & add. dec. 346. decis. 450. in principio par. 1. & dec. 291. per. n. rec. & pluries in præcedentibus.

Ea quoque nimium urgente ratione, ex qua dispensationem voluntas est regulanda, quod filiis masculis superstitibus, quatenus ad breve tempus infantili ætate, seu aliàs absque prole decederent, nulla provisio pro eorum legitima facta est, unde propterea esset dare absurdum in jure omnino damnatum, quod melioris conditionis esset sexus exclusus minus dilectus, quam sexus inclusus ac prædilectus.

Et quamvis istud absurdum quandoque in praxi habeatur circa dotes, quæ ex beneficio *Aust. res qua* per fœminas detrahuntur, ut per eas, quamvis absque prole morientes juxta opinionem, quam Rotæ, ac modernis, quamvis parum probabiliter, sequi placuit, ad extraneos transmittantur, unde ita melior remaneat conditio fœminarum, quam masculorum, Attamen id provenit à casu accessorio seu consecutivo, principaliter verò spectatur initium fundatum favore matrimonii, & in ratione honestatis, quæ rationes cessant in puella, quæ innupta decedit.

Nec alicujus momenti videbatur quod contrahentes, dotem taxare voluerint ad limites legitimæ, quoniam id non tollit substantiam præsuppositi seu requisiti necessari, ut dos debita sit, sed dicto requisito verificato, percutit solum taxam, seu quantitatem, quam ita decernere voluerunt ad dirimendam quæstionem, an hujusmodi dotes fœminis à successione exclusis, debeant esse ultra, vel infra legitimæ taxam ex deducit. per Aponi. conf. 65. lib. 1. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quæst. 12. De Marin. ad Reverter. decis. 1. & 52. Mantio. de tacit. lib. 12. tit. 23. Boss. de dote cap. 13. a num. 34. Grat. discept. 148. & alios, de quibus sub tit. de dote dist. 2. & 144. & in aliis.

* * *

De LUCA
de
flamentis
et cat.
CVI
9